

ЎЗБЕКИСТОН ФЕРМЕРЛАРИ КЕНГАШИНИНГ 2017 ЙИЛДА ПАХТА ВА ҒАЛЛА МАЙДОНЛАРИ ДАЛА ЧЕТЛАРИДА МАККАЖЎХОРИ ВА ОШҚОВОҚ ЭКИШ БЎЙИЧА МАМЛАКАТИМИЗ ФЕРМЕРЛАРИГА МУРОЖААТИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Азиз фермерлар!
Хурматли Миромоновичнинг Шавкат Миромоновичнинг “Дала маданияти – фермер мажбурияти” деган умрбоқий шиори биз фермерларнинг қалбимизга метиндай муҳрланиб қолгани ҳеч кимга сир эмас. Биз ушбу шиорни ҳақиқатга ўз фаолиятимизга дастурамал қилиб белгиләймиз ва албатта шу шiorга муносиб иш кўрсатамиз.

Сизлар бугун мамлакатимиз тараққиётининг локомативисиз!

Улкан ишларни, катта ютуқларни қўлга киритиш баробарида халқимизнинг озик-овқат, мева-сабзавот, кийим-кечак ва газлама маҳсулотларига бўлган талабни қондириш каби муҳим вазифага ҳам масъулмиз. Шу билан бирга бошқоқ дон экилган ҳамда чигит экиладиган майдонларнинг четларига қўшимча экинларни экиб, ер ва сув ресурсларидан самарали фойдаланиб, янада кўпроқ даромад олиш учун замин яратинг!

Бу нима дегани, ризк-рўзимиз бўлган ғалла экинларининг парваришини ҳам бир зум бўлсада эътибордан четда қолдирмай, чигит

экиш мавсумини уюшқоқлик билан ўтказган ҳолда ўз вақтида дала четларига ошқовоқ ва маккажўхори экишни ташминланг!

Куйидаги ҳисоб-китобларга эътибор қаратадиган бўлсак, жорий йилда республика бўйича бошқоқ дон ва чигит экиладиган жами 2 миллион 328 минг гектар майдон контурлари атрофида 365 минг км. дала четлари мавжуд. Агар ушбу майдонларнинг 60 фоизига маккажўхори ва 40 фоизига ошқовоқ экилса, фермер хўжаликлари жами 270 минг тонна макка дони ва 220 минг тонна ошқовоқ етиштириб, қўшимча 375 миллиард сўм даромад олиши мумкин.

Биргина Қарши тумани мисолида оладиган бўлсак, 800 дан ортиқ фермер хўжаликларининг 30 минг 500 гектар ғалла ва пахта экиладиган ери атрофида 4 минг км. дала четлари мавжуд. Шундан 60 фоиз майдонга макка ва 40 фоизга ошқовоқ экилса, 4 миллиард сўмдан ортиқ қўшимча даромад олиш имконияти яратилади.

Янаям оддийроқ ҳисоб-китоб қилсак, 10 гектарли 1 та контур атрофида 1300 погона метр жой бўлиб, ҳар бир погона метрга тўрт тупдан

макка экиб, ҳар бир тупдан ўртача бир дон тўлиқ сўм олинса ҳам, 2 миллион сўм қўшимча даромад олиш мумкин.

Азиз фермерлар! Сиз бугун оддий фермер эмас, қишлоқдаги етук сиёсий куч, иқтисодий бақувват мамлакат таянчи ва меҳрибон мураббийсиз!

Шундай бўлсада, сизнинг янада иқтисодий бақувват бўлишингиздан давлатимиз, халқимиз манфаатдор. Барча-мизга маълумки, сизнинг бугунги куйди-пишди югуришларингиз, ўз фароғатингиздан кечиб, далангиз қошида экин-тикинларингиз атрофида парвона бўлиб айланишингиз замирида ҳам фарзандларимиз бахт-иқболи, фаровон ҳаёти ва тинч-осойишта ҳаёти турганлиги айни ҳақиқат.

Бошқоқ дон экилган ҳамда чигит экиладиган майдонларнинг четларига қўшимча экинларни жойлаштириб, уларни яхши парваришлаш, ўз вақтида агро-техник тадбирларини ўтказиш, жумладан сугориш, чопиқ қилиш, озиклантириш ва турли зараркунанда ҳамда касалликларга қарши курашиш учун зарурий чораларни кўринг!
Айниқса маҳаллий ўғит-

лардан самарали фойдаланишга алоҳида эътибор қаратинг!

Бу борада Давлатимиз томонидан шакллантирилган янги тизим имкониятларидан самарали ва тўла фойдаланинг!

Ўзингизга яхши маълум, маккажўхори ҳам, ошқовоқ ҳам қони фойда ва парҳез таомдир. Бугун маҳаллангиз аҳолисини бой-бадавлат қилиш учун томо-рқаларида ёнғоқ, анор, узум, бодом каби даромадли кўчатлар топишда ва экишда, уйда ўтирган аёлларни, ёшларни иш билан таъминлашда жонбозлик кўрсатяпсиз, атрофнингиздагиларнинг ишсиз юришига барҳам берапсиз.

Улар ҳовлисида товуқ, қурка, гоз сингари парранда боқишда ҳоимйлик намуналарини кўрсатяпсиз. Буларнинг барчаси давлатимиз ва ҳукуматимиз олиб бораётган сиёсатга тўла монандидир. Айниқса, сиз ўз дала четларингизда етиштирадиган маккажўхори маҳсулоти аҳоли хонадонларида боқилаётган паррандалар учун йил давомида талаб этиладиган озуқанинг 30-35 фоизини бемалол қоплаши мумкин.

Хурматли Президентимиз топириқларидан келиб чиқиб, аҳоли хонадон-

ларида 100 бошдан парранда боқиб, 10 туп лимон, 10 туп ёнғоқ ёки 10 туп унаби(-чилонжийда) экиш бўйича Вазирлар Маҳкамасининг қарори тайёрланмоқда. Бу ҳам халқ фаровонлигини ошириш йўлидаги фаол саъи-ҳаракатдир.

Аниқ бир мисол келтирсак, битта хонадонга 100 та товуқ ҳада қилсангиз, қунига ўртача 70 дон тухум олади. Уни 500 сўмдан сотса, 35 минг сўм маблағ топади. 15 минг сўмини товуқнинг емишига сарфлаган тақдирда қунига 20 минг сўм ўзига соф фойда бўлиб қиради. Бу билан ҳар бир фермер хўжалиги раҳбари маҳаллангизда бир хонадон иш билан таъминлаб, уларни тинч ва фаровон яшашига ўз ҳиссангизни қўшган бўласиз.

Азиз дўстлар!

Сизларнинг беминнат меҳнатларингиз самараси ўлароқ, сўнгги йилларда Ўзбекистон иқтисодиётининг ўсиш суръатлари дунёдаги қўлбақ ривожланган давлатлардаги кўрсаткичлардан юқори бўлмоқда. Бу ўз навбатида Ўзбекистонда аҳоли фаровонлигини юксалтиришга қаратилган кенг қўламли ислохотларни амалга ошириш, маҳаллий ва хорижий

инвестицияларни фаол жалб қилиш, юртимизни, маҳаллаларимизни, ён-атрофимизни обод қилиш, меҳнатга лаёқатли кишиларга, айниқса ёшларга янги иш ўринлари яратиш, бозорларимиз тўқинлигини, оилаларимиз фаровонлигини таъминлаш имконини бермоқда.

Шуқурким, давлатимизнинг юз йиллиқни одиндан кўра олиб юриётган сиёсати дунё ҳамжамияти олдида қудратимизни янада оширмоқда.

Бир-бирини тўлдириб, муштақамлаб бораётган қарорлар, фармонлар сабаб, ўз меҳнат фаолиятингизни янада эркинлаштириб, янада мукаммаллаштириб бораётганингиз боис, бутун дунёга ҳавф солиб турган озик-овқат тақчиллиги мамлакатимизни четлаб ўтмоқда.

Ана шуларни ҳисобга олиб ва давлатимиз раҳбарининг топириғидан келиб чиқиб, бу йил “Дала четларидан самарали фойдаланиш ва фермерларнинг даромадини ошириш йили” деб эълон қилинди.

Бунда сизнинг ҳар бир қарич ердан ва дала четларидан омилкорлик билан самарали фойдаланиш, ҳар бир унган гиёҳдан даромад олиш, маҳсулотларингизнинг сифат-

ли, экологик тоза, дунё стандартларига ҳос ва мос етиштириш мактабингиз қўл келадди.

Азиз фермерлар, ҳамкасблар!

Хўжалик аъзолари ва мавсумий ишчилар учун қулай шарт-шароитлар яратинг. Уларга эътиборли бўлинг!

Ҳар бир фермер хўжалиги даласида ишчиларнинг дам олишлари учун шийпон ёки чайла бўлиши шарт. Бундай шийпон ёки чайла фермер хўжалигининг даласи атрофида бўлган оддий материаллардан тайёрланиб, чим билан ёпилиши керак. Мавсум давомида далада ишлайдиган ишчилар салқин жой ва керакли мева-сабзавотлар билан тўла таъминланишлари учун барча зарур шарт-шароитларни яратинг!

Етиштирилаётган экинларимиз бағрида ўзимизнинг, фарзандларимизнинг ҳаттоки, не-вара-чевараларимизнинг соғлом турмуш тарзи, келажақ иқболи, порлоқ келажагию юксак дунёқарашни ўнмоқда.

Ушбу хайрли ишда барчангизга яратгандан соғлиқ-саломатлик, куч-қудрат ва кут-барака насиб этишини сўраймиз!

Хотира

ТИББИЁТГА БАХШИДА УМР

Самарқандлик тиббиёт даргаларидан бири Низом Хўжаевнинг (жойлари жаннатда бўлсин) порлоқ хотираси, унинг босиб ўтган шонли ҳаёт йўли, амалга оширган эзгу ишлари, ажойиб инсоний фазилатларини эсга олиш бу юртимизда том маънода инсон қадри азиз эканлигидан далолатдир. Тиббиётдан табаррук ва ҳаётбахш соҳанинг ёрқин сиймолари, улугъ Гиппократ, Ибн Сино, Ар-Розийларнинг садоқатли ворисларидан бўлган Н.Хўжаев келажақ учун ўчмас ном ва бебаҳо маънавий мерос қолдириш билан бирга кўп йиллар вилоят тиббиёт маюссасаларида раҳбарлик қилди, самарали илмий тадқиқотлар олиб борди.

Низом Хўжаев Наврўзи олам арафасида – 1937 йил 20 март куни ички ишлар идораси ходими Исомхон Хўжаев оиласида дунёга келди. 1945-1955 йиллар Самарқанд шахридаги 21-сон ва 10-сон ўрта мактабларда тахсил олди.

Ўрта мактабни муваффақиятли битириб 1955-1961 йиллар Самарқанд Давлат тиббиёт институтининг даволаш факультетида ўқиган Низом Хўжаев меҳнат фаолиятини талабалик давриданоқ 1960 йили вилоят руҳий касалликлар шифохонасида бошлади. Илмга чанқоқ, тиришқоқ, изланувчан йигит 1963 йилда вилоят 2-сон руҳий касалликлар шифохонаси бош врачига этиб тайинланди. У 1963-1974 йиллар давомида мохир раҳбар, шижоатли ташкилотчи сифатида вилоятда психиатрия хизматини ривожлантиришга бор куч-ғайратини сарфлаб, фидокорона меҳнат қиладди.

Тез орада шифохона 10 дан зиёд 2-3 қаватли замонавий бинолар, аптека, устакхона, автогараж, кир ювиш хоналари, ҳаммом, янги иситиш қозонхоналари, артезиан қудуқларига

эга улкан тиббиёт муассасасига айланди. Худуди обод, бог-роғлар, гулзорлардан иборат ажиб маскан қиёфасини олди. Шифохона тасарруфидаги асосий йўл ва йўлақлар асфальтланиб, ишчи ходимларнинг шаҳардан шифохонага бориб-келиши учун муассаса ҳисобига 4 та янги автобус, бир неча УАЗ русумли енгил автомашиналар харид қилинди. Психология хизматида биринчи бўлиб руҳий касалликларни меҳнат билан банд қилиш (трудотерапия) йўлга қўйилиб, қатор устакхоналар қурилди.

Н.Хўжаевга катта ишонч билдирган Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазирлиги, собик вилоят партия қўмитаси ва ижроия қўмиталари унга 1965 йилда вилоятдаги барча психиатрия даволаш муассасаларини бошқаришни топширдилар.

Тиббиёт амалиёти ва раҳбарлик ишини илм билан бирга олиб борган Низом Хўжаев 1970-1974 йиллар Москвадаги психиатрия илмий-тектириш институтининг соғлиқни сақлашни ташикл қилиш кафедраси қошидаги аспирантурада сиртдан тахсил олиб, 1974 йили тиббиёт фанлари номзоди илмий даражасини олиш учун диссертация ёқлади ва тиббиёт олими унвонига сазовор бўлди. Республика ва вилоят раҳбарияти Н.Хўжаевни 1974-2009 йиллар давомида тиббиётнинг турли соҳаларида раҳбарлик вазифаларига тайинлади. У 1974 йили вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасининг даволаш тиббий бўлими биринчи ўринбосари, 1976 йили Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг М.Исаев номидаги тиббий паразитология илмий-тектириш институтининг директори, 1980 йили вилоят руҳий касалликлар шифохонасининг бош вра-

чи, 2002 йилдан шаҳар дезинфекция станциясининг бош врачига лавозимларида фидокорона меҳнат қиладди.

Мўътабар инсон эл-юрт олдидаги хизматлари эвазига “Меҳнат шухрати”, “Соғлиқни сақлаш аълочи-си”, “Меҳнат фахрийси”, ВДНХнинг кумуш медаллари, шунингдек Республи-ка ва вилоят раҳбарларининг қатор фахрий ёрликлари ва дипломлари билан мукофотланди. 1963-1990 йиллар давомида психиатрия бўйича Бутуниттифок съездининг делегати бўлиб қатнашди.

Низом Хўжаев ажойиб оила соҳиби сифатида ҳам элга танилган. Унинг турмуш ўртоғи Бахринисо Хўжаева 55 йилдан кўпроқ врач-невропатолог сифатида халқимизга хизмат қилиб, оилада 8 нафар фарзандни тарбиялаб во-яга етказди. Улардан 5 нафари ота йўлидан бориб врачлик касбини танлаган.

Халқимиз ёди ва ардоғидаги инсон, таниқли психиатр врач, мохир ташкилотчи, меҳрибон ота ва самимий дўст Низомхон Хўжаев агар ҳаёт бўлганида, бугунги баҳорий кунларда муборак 80 ёшга кирарди. У гарчи жисман бугун оранимизда бўлмасда, лекин ўзининг эл соғлиғи, тиббиёт соҳасининг равнақи йўлида қилган фидокорона хизматлари, юзлаб шогирдлари, не-вара ва эваралари тимсолида мангу бараҳатдир.

Н. СУЛТОНОВА, вилоят врачлар ассоциациясининг ижрочи директори. Н. КАРИМЗОДА, журналист

Бир куни ёзганларимни “Шарқ тонги” тахририятига олиб борганимда таниқли журналист Абду-салоом Мухаммадалиев “Машинистка”нинг ёнидаги стулга ўтириб, “мақола” диктовка қилаётган экан... Нафис бармоқлар ҳарфлар мажмуаси бўйлаб, шунчалик тез ва чакқон ҳаракат қиларди. Оппок қоғоз узра шу куннинг нафаси - она, ватан, меҳнат... сўзлари муҳрланарди. Бармоқлар эса темир машинканинг ҳарфлари узра югурарди. Гуё санъаткор пианинода қандайдир куй ижро этарди. Эшик ортида бу қизикарли жараёни кузатиб, бутун вужудим билан ана шу сеҳрли оҳанг бағрига шўнғиб кетгандай бўлдим...

1969 йилининг сентябрь ойида тахририятга ишга келдим. Чамамда мендан олти ойлар олдин ишга келган Мавлуда Маннонова бу ишга қўл урмасдан олдин бирон мактабда тахсил топгани йўқ, тахририят ходимлари Фароғат Хусенова, Санъат Шодиевалардан бу соҳанинг сир-асрорларини кўн билан ўрганди. Меҳнатда бахт, ҳузур-ҳаловат топган бу аёлнинг чароқ нималигини билмаслигига тан берадидик. Мавлуда Маннонова чарчамасди. У қўларини кўтара олмай бутун вужуди толиққанча ёзгани-ёзган. Бундан ярим аср олдин газетада ишлаган мухбир, машинистка, босмахона ишчиларининг иши ниҳоятда оғир, ҳамма ишлар қўлда бажариларди. Мавлонкул Хайдаров, Турғун Хамидов сингари вёрсткачилар газетанинг ҳар бир сонини чиройли, ўқимли чиқишида хизматлари бекимёз эди.

Мен бугун ушбу мақоламда кўпроқ машинистка Мавлуда Маннонова ҳақида тўхталмоқчиман. У 1951 йилининг 11 декабрида туғилган. Самарқанд шахридаги 10-

Мустақил мамлакатимизда инсон манфаатига эътибор тобора юксалиб бораётганлиги ҳаммага аён. Мухтарам Биринчи Президенти И. Каримов бу борадаги фаолиятимизга асос солганлар. Бугунги кунда, кам таъминланган, эҳтиёж-манд, кўп болали оилалар, ногиронлар, кексалар, меҳнат фахрийлари, Иккинчи жаҳон ҳамда Афғонистон уруши қатнашчилари, Чернобил ҳалокати иштирокчилари, кўзи ожизларга ҳукумат томонидан ҳам, жамоатчилик томонидан ҳам қатъи ёрдамлар берилмоқда. Биргина мен депутатлика

ИНСОН МАНФААТИГА ЭЪТИБОР

сайланган ҳудуддаги 7 та маҳалладаги кам таъминланган оилаларга, бола парвариши билан банд бўлган оналарга 429 млн сўм миқдорда ёки 14 ёшга-ча болалари бўлган оилаларга 117 млн сўм нафақа тўланган, шунингдек, кам таъминланган оилаларга 21 млн сўм миқдорда моддий ёрдам кўрсатилган. Юқорида келтирилган тоифадаги фуқароларга ҳоймилар ҳисобидан 10 миллион сўмдан зиёд инсонпарварлик муруввати кўрсатилган.

Якка ёлғиз, ўзгалар парваришига муҳтож оилаларга эса 11 турдаги озик ва ноозик овқат маҳсулотлари бепул етказиб берилмоқда.

Тарихий саналар, байрамлар муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Президенти совгалари, ҳудудда истикомат қилувчи Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси Жума Ҳасанов ва

фронт ортида хизмат қилган бир қатор меҳнат фахрийлари, кам таъминланган оилаларга етказиб берилди.

Куз-қиш мавсумини та-лофотсиз ўтказиш мақсадида ҳудуддаги эҳтиёж-манд оилалардан 15 тасига ярим тоннадан кўмир ҳамда 15 тасига 1 тадан суолтирилган газ баллонлари бепул тарқатилди.

Бу каби тадбирлар ҳудуддаги Хожа Аҳрори Вали-1, Хожа Аҳрори Вали-2, Хаймари боло, Хаймари поён, Чоршанба, Бўзи, Янгиарик маҳаллалари фаолларининг қундалик фаолиятига айлانган. Биргина Янгиарик 1 маҳалласида йил давомида қариялар, ўшакда ётган беморлар, ногиронларга 1 миллион сўмлик мурувват кўрсатилган.

Кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоялаш мақсадида уларга қундалик эҳтиёж моллари – 8 турда-

ди. Ўлмас, Усмон, Қахрамон, Ни-луфар, Озода, Нўмонлар халқ хўжалигининг турли соҳаларида фидокорона меҳнат қилиб, мустақил юртимизнинг гуллаб ашнашига ўз ҳиссаларини қўшишмоқда. 19 нафар набира, бир нафар эваралар қуршовида улар бахтли кексалик таштини суришмоқда.

Бугунги кунда олтимши олти ёшни қаршилаб бораётган Мавлуда она Манноновани сўхбатига тортдим ва шундай савол бердим:

— Бугунги газетачиларга ҳава-сингиз келмайдими?

— Мен ёшарсаму, тахририятда ишласам, - дейди Мавлуда она қулиб, — Афсуски бунинг иложи йўқ. Ҳозирги компьютер ва бошқа техникаларни, қулайликларни й-тмайсишми? Газета ва журналлар кўп. Лекин, уларнинг айримлари-

ни қўлингизга олиб, ўқишга туша-сиз-у, ҳафсалангиз пир бўлади. Назаримда, кўпгина мақолалар оддий гаплар йиғиндиси бўлиб қолган... Ёки бир амаллаб газетани тўлдириш учун муштарийлар энсасини қотирадиган мақолалар берилаётгани мени ташвишга солади. Кўпинча мақтов, ҳамду санолар газзета саҳифаларида қалашиб кетган. Фалон фермер шунча сабзавот, ғалла, мева, узум етиштирди, деб ёзилади, лекин қандай қилиб, унинг омиллари, қийинчиликлари ҳақида лом-ним дейилмайди. Менимча, қийинчилик ва муаммоларни ўша фермер қандай енганлиги, бугунги ҳаётимизга хос тафаккурини муштарийлар ишондиган ва тушунадиган қилиб ёзишса, газзета янада ўқимлиши кезларда. Биз тахририятда ишлаган кезларда газзетамиз муҳаррири Насриддин Зайниев, журналистлар Абдусалом Мухаммадалиев, Пўлат Ҳамдам, Эркин Ҳожикурбонов, Эргаш Султонов каби қалами ўткир, эл таниган иқтидорли иҳодкорлар ҳар бир мавзуга чуқур ёндашиб, қизикари ва долзарб мавзуда бир-биридан чиройли мақола, лавҳа, очерк, шеърлар ёзишарди...

...Йиллар, ўн йиллар ўтса-да, журналистлар қаламга олган қизикари мақола, очеркларда замондошларимизнинг портретлари бўйбаста билан кўриниб тураверади, асрлар оша, машъала сингари ёна-веради. Келгуси авлод газзета таҳлавларини varaқлаб, уларнинг меҳнатига қалбан баҳо бериши турган гап.

Холик ҲАКИМОВ
Суратда: Мавлуда она невараси Пахлавон билан

Депутат минбари

ШАРҲ ВА ДАЛИЛЛАР
2017 йилда туманни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастурига кўра, саноат йўналишида 24 та лойиҳа амалга оширилади.
Бунинг учун 16 миллиард 379 миллион сўм лойиҳа ташаббускорлари, 31 миллиард 232 миллион сўм тижорат банки кредитлари ва 139 минг АҚШ доллар миқдоридидаги хорижий инвестициялар ҳисобидан маблағ сарфланади. Натижада 619 та янги иш ўринлари яратилади.